

TNO

contact

KERSTNUMMER

december '56 no. 4 jaargang 1

personeelsorgaan

Personeelsorgaan van de Nederlandse Organisatie voor
Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek T.N.O.
Redactieadres: Koningskade 12, (Postbus 297) Den Haag; Tel. 776090

Redactie en vormgeving: G. F. A. Driessen

Redactionele medewerkers: Mej. C. M. van Turnhout, Drs. J. Isings, Cl. van Reenen

Puzzelredacteur: A. A. Steiner

Omslagontwerp: Mevr. G. Hoogcarspel-Benschop (V.I.)

De kopij kwam o.a. van: J. G. v. Drunen, S. H. Ellens, Drs. F. W. B. Engler, Th. J. v. Kasteel
B. J. Veldman, H. Venhuis

Druk: Semper Avanti N.V., Den Haag

UIT DE INHOUD

Bij het omslag:

Hij gaat onbezorgd het
Kerstfeest tegemoet.

Kerstmis	51
Een Kerstfeest in Brabant	52
De Mistletoe	55
Later	56
Nederlandse voornamen	57
Mijn zoon aan het woord	59
De algemene ouderdomswet	60
Beeldfilatelie	61
Stranding in de Kerstnacht	62
Kerstartikelen	64
Dingen van de dag	65
Fotovarior	67
Puzzelhoekje	68

Voor het januari-nummer is de inzendingstermijn gesloten.

Kopij voor de februari-uitgave wordt verwacht tot uiterlijk 10 januari.

KERSTMIS

Het ziet er naar uit, dat het in 1956 moeilijk zal zijn, Kerstfeest te vieren. Moeilijk, omdat Kerstmis het feest is van het Licht en in onze wereld de duisternis zo machtig lijkt en zo onplezierig nabij.

Het zal niet gemakkelijk zijn, het Licht te zien en op te vangen. De evangelische verhalen zeggen, dat wij daarvoor wijzen moeten zijn of herders: mensen met een diep inzicht, of juist kinderlijk eenvoudigen. Zij aanschouwen het Licht in de duistere nacht. Maar zij ontvangen niet alleen; zij geven ook. Zij geven hun hart, want zij aanbidden.

Zouden wij dat nog kunnen: ons hart ten volle geven? Laten wij het in ieder geval proberen. Er zijn zo velen, die er naar hunkeren te ontvangen: berooiden en zwakken, eenzamen en wanhopigen. Dan zal Kerstmis toch werkelijk zijn in 1956.

v. K.

Oh, schoon het land beneden de Maas, het land waar altijd zoveel legenden van zijn en waarvan zoveel te vertellen is. Daarom ook nu dit verhaal dat zich afspeelde in de Bokkenrijder (ergens in Brabant).

Een Kerstfeest in Brabant

De Bokkenrijder is een boerenherberg die aan de rand van de bossen staat, bijna aan het eind van de wereld, maar toch is er altijd 'volk', want het is er goed. 's Zomers is het er koel in de schemering van de gelagkamer en 's winters hangt er een milde warmte van de open haard en van de geur van brandend berkenhout. Op die vooravond van Kerstmis, heel lang geleden, was het er bijzonder druk. De Nachtmis begon destijds om half drie. Naar bed gaan is dan de moeite niet waard en men kan beter de tijd doden in de 'Bokkenrijder', waar al het volk uit de buurt tezamen komt. De boeren drinken er klare met suiker en het vrouwvolk proeft of de koffie van Bertha nog even smakelijk is als het vorige jaar.

In de gelagkamer gonsde het als in een reusachtige bijenkorf. Het was er half duister. De petroleumlamp wierp vage lichtplekken op tafel en op de tapkast en in een hoek gloeide het rode schijnsel van het haardvuur dat zwarte schaduwen op de muur deed dansen, als de wind fluitend door de schoorsteen naar beneden sloeg en de vlammen een ogenblik hoog deed opslaan. Maar boven het gezoem en gegons der vele stemmen uit, klonk het klepperen van de blinden, waar de wind vergeefs aan rukte en het kletteren van de regen die zonder ophouden tegen de vensters vlagde.

'We zullen vannacht de Kerstklokken niet kunnen horen', grijnsde Martien van 't Hoef en hij spuwde onbeschaamd op de vloer.

'Da wel', zei de waard van achter zijn toog, 'de wind sta precies goed. We zullen de klok

goed kunnen horen luien. Tenminste as gullie niet te veul herrie maakt'.

'Maar ik zeg oe dat 't nie is', stoof Martien op. Hij was een driftig man, ene mee vuur in z'n broek, zoals men bij ons zegt en hij stond in vlam bij de minste tegenspraak. Hij zette zich in postuur om zijn beweringen te ondersteunen met een vloed van argumenten, maar hij sprak ze niet uit want er viel een plotselinge stilte in de gelagkamer en iedereen keek naar de deur die schijnbaar zonder reden openwaaide. Enige ogenblikken keek men in de zwarte holte van de nacht, maar toen stond er een man in de opening, een vreemdeling, die moeizaam vechtend met de wind de deur achter zich sloot. Hij was lang en nogal mager naar het leek. Hij droeg een zwarte regenmantel, gelijk de veldwachters die dragen en toen hij zijn druipende hoed afnam en het water eruit sloeg, zag men dat hij donkere sluike haren had, die scherp afstaken tegen het bleke van zijn gezicht.

De man knipperde even met de ogen, zei met welluidende stem 'goedenavond samen' en baande zich toen met grote stappen een weg naar het haardvuur. Hier ging hij zitten, maar zijn mantel hield hij aan en terwijl hij, met korte teugjes aan zijn koffie slurpend, bewegingloos in het vuur staarde, scheen het dat hij zijn omgeving geheel vergeten was.

De stilte duurde echter niet lang. Het gegons klonk krachtiger dan tevoren, men besprak intens - zij het gedempt - de man mocht het eens horen - wie of wat die vreemdeling kon zijn. Toen werd het plotseling weer stil in de gelagkamer. De wind droeg over de velden en

bossen de slagen van de kerkklok aan, twaalf maal. . . .

'Christus is geboren' zei een oude boer met bevende stem. Andere stemmen antwoordden hem met een gemompel en toen was heel de kamer plotseling vervuld van het rumoer der mannen en vrouwen, die elkaar een Zalig Kerstmis wensten.

De vreemdeling schrok op uit zijn gepeins. Hij stond rechtop - wat was hij lang - hij stak bijna een hoofd boven de anderen uit en zei met luide stem waarvoor alle andere stemmen zwegen: 'Kerstmis? . . . Ja ja, . . . 't is Kerstmis' . . . 'Een schoon feest, dat Kerstmis. Het is een feest dat gevierd moet worden. Heisa ho, wie drinkt er met mij op Kerstmis?'

'Na twaalf uur wordt hier niet meer gedronken', zei de oude boer.

'Aha, bent U de waard?'

'Nee!' De waard kwam achter zijn tapkast uit. 'Ik ben de waard!'

'Moogt ge uzelf schade doen, ook al is het Kerstnacht?' siste de vreemdeling tussen zijn tanden door. 'Hier. Een goudstuk. Laat ieder drinken die dat wil en zoveel als hij wil.'

'Na twaalf uur wordt hier niet meer gedronken', herhaalde de oude boer. Hij sidderde over zijn hele lijf van drift of van gespannen verwachting of zijn woorden ingang zouden vinden. Nu was de stilte bijna tastbaar geworden. De waard en de boer keken elkaar aan, alsof ze hun krachten wilden meten en menigeen kwam het voor, dat er tussen beiden een vreselijke spanning hing.

'Hier is ieder vrij, wie drinken wil, kan drinken', zei de waard tenslotte en in de klank van zijn stem hoorde men de onverzettelikheden van zijn besluit. De boer drukte zijn gebalde vuisten tegen de borst en zei hees, maar zeer krachtig: 'Men is niet vrij om het kwade te doen. Men is niet vrij om het goud te kiezen boven de vrede van het Kerstkind. Komt vrienden, dit is niet langer een plaats voor ons. Wie het met mij eens is volgt me na.'

Zonder op of om te zien ging hij naar de deur en bijna allen volgden hem in de zwarte, doorwaaide nacht.

Zodra de deur gesloten was, werd het hart van de herbergier verscheurd door knagend zelfverwijt. Hoe graag zou hij hen achterna gelopen zijn om het dan uit te schreeuwen: 'Hier ben ik, zie, hier ben ik, ik ga met U mee. Ik. . . .' Maar in zijn zak woog het gewicht

van het goudstuk en de vreemdeling bezag hem met spottende ogen alsof hij zijn gedachten lezen kon, en wat zouden de vier mannen zeggen die gebleven waren?

'Kom', zei Martien van 't Hoef, 'schenk eens in kastelein. We hebben de tijd, de Nachtmis begint pas om half drie. We hebben al de tijd!'

Zwijgend dronken ze hun klare. Het was alsof de drank vermengd was met een bitter kruid. De vreemdeling beduidde de waard opnieuw in te schenken en na het tweede en derde glas kwam er een lichte tinteling in de ogen der mannen en ze lachten luidkeels om de vreemdeling, die de geestigste kwinkslagen uit zijn mouw scheen te schudden, de ene al gevatter en spitsvondiger dan de andere. Ze werden een ogenblik stil toen de wind de klokkeslag van één over de velden droeg, maar de vreemdeling had nu zelf de kruik ter hand genomen en vulde opnieuw de glazen en bijna werktuigelijk werden ze leeggedronken door de mannen, die luidruchtig begonnen te worden, zo luidruchtig, dat de slag van half twee aan de vensters klopte, zonder door hen gehoord te worden.

Maar toen het tegen twee liep, was het alsof er een lichtstraal door het benevelde brein van Martien van 't Hoef drong. Hij stond op, waggelend op de benen maar toch nog stevig en hij zei: 'Kom mannen, 't is onze tijd. De Nachtmis wacht op ons.'

De vreemdeling keek hem even aan. 'Ge hebt gelijk', zei hij, 'de Nachtmis wacht. Maar voor we vertrekken zal ik eerst een kunstje met de kaarten laten zien, dat ik geleerd heb van een Marokkaans matroos, toen ik nog op de Oost voer.

De kaarten blonken in zijn hand. Hij schudde ze met een ongelooflijke vaardigheid. Ze flits-

ten op en neer als een bliksemschicht. Ze dansten en sprongen, ze wentelden en tuimelden en voor hij het wist zat Martien weer neer en keek naar die flitsende kaarten in de smalle vlugge hand van de vreemdeling, gelijk een mug gevangen wordt door het licht van een lamp. En voor ze het wisten schoven de kaarten over de tafel van man tot man. Ze namen ze op en speelden. Ze speelden met een vreemde koorts in hun aderen. Misschien kwam het, omdat de vreemdeling een goudstuk tegen een stuiver had gezet: voor deze arme wroeters, wier dagelijks maal bestond uit aardappels met vet en boekweitpap, was dat het loon van een maand en méér. Ze hoorden alle vier de slag van twee, maar niemand stond op want de vreemdeling had, nadat hij het eerste aan Martien verloren was, met een droge tik opnieuw een goudstuk op de tafel neergelegd.

De mannen speelden met een woedende vastberadenheid. Hun handen klemden zich om de rand van de tafel. Telkens weer schoven de kaarten geruisloos en snel als de weerlicht van man tot man. Ze speelden het spel met de verbetering van hen, die aan een boze hartstocht zijn verslaafd. Het zweet parelde hun op het voorhoofd. Met gespannen blik monsterden zij hun kaarten en hun handen trilden als ze de goudstukken over de tafel schoven. Ze speelden geruisloos. Maar niemand hoorde dat in de verte de torenklok drie uren sloeg, en vier en vijf en zes, waarmee het uur van de tweede Mis al verstreken was. En niemand zag, dat door de hartjes in de vensterluiken het bleke licht van de wintermorgen zweefde. De speelzucht en de gouddorst waren de volstrekte meesters van hun hart. Er bestond op gans de wereld niets meer dan deze kaarten en het blinken van de munten. Kerstmis? De Nachtmis? Wel, ze zouden om negen uur gaan, naar de Hoogmis, die was even goed als de andere, of beter nog, daar was het de Hoogmis voor. Maar toen de slag van acht weerklonk en het tijd werd om op te staan, kaartten ze verbeterd door, want ze wilden het goud terugwinnen, dat de vreemdeling hen munt na munt weer afhandig had gemaakt. In de koorts van hun spel merkten ze niet, dat de deur geopend werd. Er traden een vrouw en een man binnen in armzalige kleren en de vrouw droeg in haar armen een kind dat nauwelijks was gekleed en dat met zulk een weer. Ze zeiden met zachte maar doordringen-

de stem: 'Zalig Kerstmis, allen samen'. De mannen schrokken op en de waard stond recht: 'Zo vrienden, bent ge daar weer? Ge bent de trouwe gasten zoals ieder jaar'.

'Stuur ze door', schreeuwde de vreemdeling, 'we moeten ons niet laten storen door dat bedelaarsgespuis. Stuur ze door, zeg ik U!'

De waard veegde met de rug van zijn hand langs zijn klamme voorhoofd alsof hij een vreemde bedwelming van zich af wilde schudden. 'Nee', zei hij nors, 'die mensen komen hier ieder jaar. Ik heb ze nog nooit doorgestuurd. Ik stuur ze ook nu niet door', en hij bracht hen naar het vuur en hij gaf hun brood en warme koffie. Wat later gingen ze verkwikt heen met een 'God lone U'. Toen ze de deur openden, sloeg de wind met een vlaag naar binnen. Er waaide een speelkaart op, die met een brede boog onder de tafel zeilde. Martien bukte zich om ze op te rapen maar hij veerde recht met een luide kreet en met wijdopengesperde ogen staarde hij naar de vreemdeling. Want onder de tafel had hij gezien, dat deze geen schoenen droeg, noch klompen of wat dan ook. Wat zou men deze dingen ook dragen als men geen voeten heeft, maar poten, aardezwarte, harige poten zoals een bok, met de hoornen hoeven, die schoenen overbodig maken!

Martien, die voor geen kleintje vervaard was, herinnerde zich de simpele wijsheid, dat het goed is in de ure des gevaars een kruis te maken. Hij maakte een kruis, langzaam en breed, zo langzaam en zo breed als nooit tevoren in zijn hele leven. De herberg sidderde als van een nabije donderslag en een smerige stank vervulde de kamer, alsof een zak vol haren en nagels in het vuur geworpen was. De mannen vielen neer, plat op de grond en toen ze zich weer oprichten, minutenlang nadien, zagen zij dat de vreemdeling verdwenen was. Ze keken elkaar aan. Ze sprongen op en holden dwars over de velden en ademloos traden ze de kerk binnen waar de Hoogmis al begonnen was.

Ik weet niet of het waar gebeurd is, dit oud verhaal. Maar het wordt nog vaak verteld bij ons op het dorp, en op de nok van De Bokkenrijder staat een kruis en wie zet er nu een kruis op een herberg als daar niet iets heel bijzonders is gebeurd, iets, wat de dingen van deze aarde ver te boven gaat?

De mistletoe

*While the mistletoe bats on Errol's aik,
And that aik stands fast,
The Hays shall flourish, and their good grey hawk
Shall nocht flinch before the blast.*

*But when the root of the aik decays,
And the mistletoe dwines on its withered breast,
The grass shall grow on Errol's hearthstane,
And the corbie roup in the falcon's nest.*

(Toegescreven aan Thomas the Rymer. Thomas of Erceldoune, Schots profeet en dichter ca. 1220-1297)

Wij mogen aannemen, dat iedereen de mistletoe wel kent. Dat wil zeggen, men weet dat hij met Kerstmis wel wordt gebruikt en dat men dan staande onder die mistletoe een vrijbrief heeft voor een kusje. Veelal weet men dan ook nog wel, dat de mistletoe een zogenaamde halfparasiet is; hij nestelt zijn wortels nl. in een boomtak - in Nederland veelal in appelbomen - om zodoende aan de gastheer water en anorganische zouten te onttrekken die nodig zijn voor de opbouw van de plant, terwijl hij verder 'selfsupporting' is, want de vorming van koolhydraten ver-

zorgt hij met zijn eigen bladgroen.

Toen de redactie mij vroeg, iets te schrijven over de mistletoe, werd er direct bijgezegd: 'maar geen plantkundeles; hoe zit dat eigenlijk met dat kussen onder de mistletoe.' Nu zingt ieder vogeltje zoals het gebekt is en ik denk, dat ieder mensenkind ook wel zo kust zoals het 'gemond' is; over dat kussen zal ik dus maar zwijgen en iets vertellen over de geschiedenis van de mistletoe.

Vergilius schrijft reeds over de 'mistletoe', maar daarbij doet zich even een moeilijkheid voor; heeft hij onze maretak (*Viscum album*) op het oog of de zeer nauw verwante riembloem (*Loranthus europaeus*). Hoogstwaarschijnlijk zijn beide planten mythologisch identiek; vandaar dat hier de naam 'mistletoe' wordt aangehouden. De mistletoe wordt in Europa sedert onheuglijke tijden vereerd. De eik was een heilige boom voor de Druiden en de Kelten, maar een mistletoe gegroeid op een eik was wel bijzonder heilig. Immers wat op zo'n heilige boom groeit, moet wel van de hemel komen. Plinius vermeldt, dat een mistletoe met veel ceremonieel werd afgesneden. Een in het wit geklede priester klom in de bewuste eik en sneed de mistletoe met een gouden sikkels af, waarna

hij de mistletoe in een wit laken wikkelde. Die tak was nu letterlijk overal goed voor; de plant was een uitstekend middel tegen alle mogelijke vergiften en een daaruit bereide drank was onfeilbaar voor de vruchtbaarheid van mens en dier. De plant moest echter worden afgesneden op de eerste dag van de nieuwe maan, zonder ijzer te gebruiken terwijl de plant vooral de grond niet mocht raken, vandaar die gouden sikkels en dat witte kleed. De eerste dag van de nieuwe maan gold overigens slechts voor de Druiden; bij de Kelten in Italië was het de zesde dag van de nieuwe maan. Merkwaardig is, dat men hetzelfde geloof terugvindt bij vele volken over de gehele aarde verspreid waarbij op de vruchtbaar makende kracht de nadruk valt. In ons moderne Europa leeft het geloof in de mistletoe nog voort in de folklore. Zo bijvoorbeeld in het Zwitserse Kanton Aargau, waar de mistletoe nog als een heilige plant wordt beschouwd indien hij op een eik groeit. In Lombardije zoekt men op St. Jan nog mistletoe voor de bereiding van olie van St. Jan. Zo zijn er nog vele voorbeelden over het voortbestaan van het geloof in

NEDERLANDSE

VOORNAMEN

Het geven van een naam is een 'orde schepende daad'. Men geeft immers namen om de verschillende individuen van elkaar te kunnen onderscheiden en ze te kunnen identificeren. Oorspronkelijk had iedereen slechts één naam en wel een speciaal voor dat individu gevormde naam. Zo zou b.v. Izaäk (Hebr.: 'de Lacher') zo zijn genoemd, omdat Abraham en Sara hadden gelachen, toen hun werd verkondigd, dat zij (op hun hoge leeftijd) nog een zoon zouden krijgen! In historische tijden was echter nog slechts een beperkt aantal van deze namen in gebruik en werden geen nieuwe namen meer gevormd. Aangezien door het beperkte aantal namen licht verwarring kon ontstaan, werd dikwijls de naam van de vader in de genitiefvorm of met een bepaald achtervoegsel (in het Grieks b.v. -ides of -iades) toegevoegd. Zo ontstond het patronymicum (vadersnaam). Algemeen bekend zijn b.v. de patronymica 'Atreïden', (zonen van Atreus) en 'Nereïden', (dochters van de watergod Ne-reus).

De Romeinen hadden een heel ander systeem van naamgeving. In de eerste eeuw voor Christus had een vrij Romein gewoonlijk drie namen: één (uit een betrekkelijk gering aantal bestaande namen gekozen) 'praenomen' (voornaam), b.v. Marcus. Dan een 'nomen' (geslachtsnaam) b.v. Tullius en een 'cognomen' (bijnaam), die voor ieder individu vrij gevormd kon worden, b.v. Cicero of Africanus. In de Germaanse landen had men tot in de vroege middeleeuwen slechts een enkele naam, b.v. Willibrord, Hiltibrant of Hluduwig (spreek uit: Chloedoewieg). Later werd aan de doopnaam nog een patronymicum toegevoegd, dus de naam van de vader met een suffix, dat 'zoon van' betekent, b.v. -ma, -stra, -sema enz., de naam van de vader met een genitief -s of met toevoeging van het woord 'zoon'. Pieter, de zoon van Hendrik, werd dan ter onderscheiding Pieter Hendrikszoon genoemd.

(N.º 2614.) *Loi relative aux Prénoms et changemens de Noms.*

Du 11 Germinal.

AU NOM DU PEUPLE FRANÇAIS, BONAPARTE, premier Consul, PROCLAME loi de la République le décret suivant, rendu par le Corps législatif le 11 germinal an XI, conformément à la proposition faite par le Gouvernement le 1.º du même mois, communiquée au Tribunat le lendemain.

DÉCRET.

TITRE PREMIER.

Des Prénoms.

ART. I.º A compter de la publication de la présente loi, les noms en usage dans les différens calendriers, et ceux des personnages connus de l'histoire ancienne, pourront seuls être reçus comme prénoms sur les registres de l'état civil destinés à constater la naissance des enfans; et il est interdit aux officiers publics d'en admettre aucun autre dans leurs actes.

II. Toute personne qui porte actuellement comme

Dit patronymicum was echter in beginsel niet erfelijk. De zoon Jan (van deze Pieter) heette dus Jan Pieters(zoon). Ook wel werd de naam van de plaats van herkomst gebruikt als tweede naam: Jan van Leiden. Op deze wijze zijn vele familienamen ontstaan. Een vaste familienaam was echter niet algemeen. In sommige streken was het ook wel gebruikelijk, dat in families die een geslachtsnaam hadden, een kind de geslachtsnaam van de moeder als laatste voornaam werd gegeven. Wanneer nu deze zelfde voornaam, die dus eigenlijk een geslachtsnaam was, generaties achtereen als laatste voornaam werd gegeven, kon de schijn gewekt worden van een dubbele geslachtsnaam.

Na de inlijving van het Koninkrijk Holland bij Frankrijk, werd bij decreet van 18 augustus 1811 bepaald, dat die Nederlanders, die nog geen 'nom de famille et de prénoms fixes' hadden, deze vóór het einde van het jaar moesten aannemen en daarvan aangifte moesten doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Hiermee was ook in ons land de 'Loi relative aux Prénoms et changemens de Noms du 11 Germinal an XI (1 april 1803) de la République' van kracht geworden. Volgens het eerste artikel van deze wet was het alleen geoorloofd voornamen te geven, die voorkwamen in de verschillende almanakken waarin de feestdagen der heiligen zijn aangegeven

Een orde scheppende daad

(verschillend, omdat deze almanakken niet voor elk bisdom gelijk waren) of namen van personen uit de oude geschiedenis. Ieder die een voornaam had die gelijk was aan een bestaande 'nom de famille' (geslachtsnaam), dus b.v. Harms, of een naam die niet viel onder de in het eerste artikel van deze wet genoemde groepen van namen, kon een nieuwe naam kiezen die aan de wet voldeed. Deze bepaling had ten doel het vormen van dubbele geslachtsnamen te voorkomen. Aan deze door de bezettende macht uitgevaardigde wet werd echter niet streng de hand gehouden en bij een Souverein Besluit van 15 maart 1815 werd ook het geven van reeds lang in bepaalde provinciën, landschappen of geslachten in gebruik zijnde namen toegestaan. Tevens werd bepaald, dat de geslachtsnaam erfelijk was.

Wie toen dus een familienaam moest kiezen, legde deze tevens voor zijn nageslacht vast. De voornaam is echter persoonlijk en wordt bij de geboorteaangifte van het kind bij de burgerlijke stand vastgelegd. Bij de wet is echter niet geregeld *wie* de voornaam geeft. Gewoonlijk kiezen de ouders een of meer voornamen voor hun pasgeborene. Hoewel het nog steeds een juridische strijdvraag is of de wet van 11 Germinal an 11 nu nog in haar geheel van kracht is, is men toch niet geheel vrij in het geven van een voornaam. De ambtenaar van de burgerlijke stand heeft een uit verscheidene boekdelen bestaande lijst van in Nederland toegestane namen. Behalve de in deze

lijst voorkomende namen kunnen ook buitenlandse namen worden toegestaan, mits men kan aantonen, dat ze in het buitenland werkelijk gebruikelijk zijn. Er is dus keus genoeg en geen reden om het eerst te proberen met een zelf verzonnen of door samenvoeging van onderdelen van bestaande namen gevormde naam, die beslist zal worden geweigerd. Wanneer de ambtenaar weigert de door de aangever (het is onder bepaalde omstandigheden mogelijk, dat een ander dan de vader het kind aangeeft) genoemde naam in te schrijven (b.v. omdat hij deze als een patronymicum beschouwt of omdat het een afkorting is) en de aangever de door de ambtenaar daarvoor in de plaats voorgestelde naam niet wil aanvaarden, schrijft de ambtenaar het kind in onder een toegestane naam. De ouders kunnen zich dan door bemiddeling van een advocaat-procureur tot de arrondissementsrechtbank wenden. Staat de rechtbank de door hen gekozen naam alsnog toe, dan moeten zij zich binnen zes maanden nadien onder overlegging van het vonnis van de rechtbank tot de burgerlijke stand wenden om de door hen gekozen naam te laten inschrijven. Een dergelijk geval heeft zich kort geleden nog in Zeeland voorgedaan met de voornaam 'Boelhower', die aanvankelijk door de ambtenaar van de burgerlijke stand was geweigerd, maar later door de rechtbank werd toegestaan, omdat hij sedert vele geslachten in die familie gebruikelijk was geweest. Ook bestaat in sommige gevallen de mogelijkheid, bij de inschrijving aanvaarde voornamen bij gerechtelijk vonnis te doen wijzigen. Prof. Mr. W. F. Prins maakt [in 'Het Personeel Statuut' 5e jrg., nr. 12 (dec. 1955) blz. 154] melding van een vreemd geval, dat zich in de jaren veertig in Maastricht heeft voorgedaan. Twee jongens (onwettige kinderen) waren ingeschreven onder de namen Leo en Hubertus, terwijl hun moeder niet beter wist dan dat zij Chris en Jan heetten. De officier van justitie meende, dat zij voortaan dan ook maar Leo en Hubertus moesten worden genoemd, maar de rechtbank overwoog, dat *'de naam, en meer speciaal de voornaam, het meest persoonlijke van een mens uitmaakt'*, zodat de kinderen bij opvolging van dit advies *'in het hun meest eigene'* getroffen zouden worden en verleende toestemming tot wijziging van de ingeschreven namen.

DRS. F. W. B. ENGLER

MIJN ZOON AAN HET WOORD

De titel 'Mijn zoon aan het woord' sluit niet in dat mijn dochter zwijgt, al is dat met de mijne (nog) wel het geval. Dat ligt dan waarschijnlijk aan haar leeftijd: 1 jaar, 5 maanden, 1 week, 2 dagen en circa 9 uur oud was ze op het tijdstip waarop de meesten dit TNO-Contact in de bus kregen. Deze berekening heeft me enige zorg gebaard, maar met de restanten van de zakagenda van mijn vrouw ben ik er tenslotte toch nog uitgekomen.

Een goede aanleiding om te vertellen waarom die agenda in zo'n bouwvallige staat verkeerde: het is het gevolg van één van de hobbies van mijn dochter - ook kleuterlingen hebben hobbies als U dat nog niet wist! De laatste bevestiging was die zakagenda van mijn vrouw, een mooi rood ding (die agenda bedoel ik) en omdat de dagen van dit jaar toch bijna geteld zijn had ze er geen bezwaar tegen het boekje zo nu en dan uit te lenen, wat overigens neerkwam op een eenzijdige en stilzwijgende overeenkomst van de zijde van mijn dochter: hij werd eenvoudig uit de tas gerold!

'Wat heeft zo'n kind nu aan een agenda?' vroeg een logerende oma zich af en ze had eigenlijk nog niet eens zo ongelijk. Want wat zou het het kind kunnen interesseren dat de afstand van Groningen naar Gorinchem 227 kilometer is ('naar gegevens van de ANWB'), dat Zwijndrecht 16.296 inwoners heeft ('per 1 januari 1954 volgens opgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek') - om van de inkomsten- en vennootschapsbelastingtabellen (wat een wóórd!) maar helemaal te zwijgen!

Nee, die belangstelling bleek

ergens anders te liggen: op de pagina's 36 en 37, vlak na de kaartjes van de provincies, waren de verkeersborden afgedrukt, rode en blauwe, ronde en vierkante en daar was het haar steeds om te doen. Wanneer ze even kans zag griste ze de agenda uit de tas en met kromme vingers sloeg ze pagina na pagina om, heel moeizaam en iets doorgezakt in de knieën. Soms ontglipte het boekje haar op zeg pagina 32 en dan kon ze opnieuw beginnen, maar dat leek gans niet bezwaarlijk. Grote, stralende vreugde wanneer de pagina's met rood en blauw, rond en vierkant bereikt waren.

Verleden week zondagavond (we hadden peertjes en pudding net verorberd) herhaalde het agendafestijn zich voor pakweg de 48ste keer. Hoe het kwam weten we nog niet en zijzelf weigert iedere uitleg, maar ineens waren die pagina's eruit gescheurd: spijt op het kogelronde gezichtje bewees dat het per ongeluk was gegaan - en bedroefd was ze. Haar eerste grande illusion behoort al tot de geschiedenis.

Als U binnenkort een oude agenda kunt missen: mijn dochter houdt zich (stilzwijgend) aanbevolen en mijnheer Driesen weet haar adres. Het is vrij safe, want zij kan niet lezen!

S. H. ELLENS

*De redactie ontvangt gaarne
bijdragen voor dit rubriekje.*

De algemene ouderdomswet

Hoewel in de landelijke pers al meerdere toelichtingen op de Algemene Ouderdomswet zijn gegeven, lijkt het ons nuttig in ons blad hierover nog iets te vertellen.

Op 1 januari 1957 zal zoals U weet deze wet in werking treden, waardoor dan de gehele bevolking van 15 tot 65 jaar verzekerd zal zijn voor een pensioen op de oude dag. Tot dusver bestond een dergelijke 'volksverzekering' in ons land niet. Wij hadden wel de Noodwet Ouderdomsvoorziening, 'Drees' in de volksmond, maar die gold alleen voor bejaarden die geen of slechts een klein inkomen hadden. Deze Noodwet komt nu te vervallen en daarvoor in de plaats treedt de nieuwe wet. De hoofdzaken van de nieuwe regeling komen op het volgende neer. Het pensioen krijgt men bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Het is voor iedereen gelijk, waar hij ook woont of welke eigen inkomsten hij ook heeft. Verschil maakt alleen of men gehuwd is of ongehuwd: een echtpaar krijgt meer dan een ongehuwde, omdat er dan voor twee gezorgd moet worden in plaats van één. Wanneer van een echtpaar de man 65 jaar wordt, krijgt hij de uitkering, onverschillig hoe oud zijn vrouw is. Zou zij ouder zijn dan hij, dan moeten ze toch wachten totdat hij 65 jaar is geworden, voor de uitkering aanvangt. Wie op 1 januari a.s. al 65 jaar of ouder is, krijgt meteen de volledige uitkering. Het bedrag daarvan zal op 1 januari a.s. vermoedelijk bedragen f 1404,- voor een echtpaar en f 840,- voor een ongehuwde. Zoals men weet, is de hoogte van het pensioen gekoppeld aan een index van de lonen. Met andere woorden, gaan de lonen omhoog of omlaag, dan gaat ook het bedrag van het pensioen omhoog of omlaag. Het bedrag van de uitkering kan dus een wijziging ondergaan. Zoals de wet bepaalt, kijkt men de situatie steeds per half jaar aan, alvorens veranderingen

mogelijk zijn. In de wandeling spreekt men daarom van een 'waardevast' of een 'koopkrachtig' pensioen. Door deze koppeling delen de bejaarden in de grotere of mindere welvaart van het land, net als degenen die nog werken. De nieuwe regeling is, zoals gezegd, een verzekering met premiebetaling door de verzekerden. Wie een inkomen verdient, moet daarvan in beginsel premie betalen. De premie is voor de eerste 5 jaar vastgesteld op $6\frac{3}{4}\%$ van het inkomen. Er is echter wel een grens gesteld aan het inkomen, waarover men premie moet betalen. In de wet staat als grens f 6000,- per jaar, maar dat bedrag kan direct per 1 januari 1957 anders worden vastgesteld. Men heeft deze grens nl. ook gekoppeld aan de ontwikkeling van de lonen. Sedert de Regering het ontwerp van wet indiende, dat was in juni 1955 en toen f 6000,- als grens voorstelde, is er op het gebied van de lonen het een en ander gebeurd. Men wil per 1 januari a.s. direct premie gaan heffen van het loon, zoals dat er op die dag uit ziet. Daarom is de mogelijkheid in de wet geopend, om van een hoger bedrag dan f 6000,- premie te heffen. Men sprak enige dagen geleden in de krant over f 6800,- tot f 6900,- en vermoedelijk zal de grens tot over welk bedrag men premie moet betalen wel in die buurt komen te liggen. In beginsel moet iedereen premie betalen. Maar wie geen eigen inkomen heeft (zoals b.v. vele gehuwde vrouwen) behoeft dat niet te doen. De werkende gehuwde vrouw moet wel premie betalen en ook tot het gestelde maximum. Evenwel zal achteraf een verrekening (terugbetaling) van het teveel betaalde bedrag geschieden want indien man en vrouw werken telt men de inkomens bij elkaar en geldt ook hiervoor tenslotte het gestelde maximum, dat zoals gezegd rond de f 6800,- tot f 6900,- zal komen te liggen. Van de 'zelfstandigen' wordt de premie via het aanslagbiljet verkregen.

BEELDFILATELIE

In dit nummer willen wij onze serie Planten op postzegels even onderbreken, althans volgens de systematische indeling van het plantenrijk, om U te laten zien hoe verschillende landen Kerstmis op postzegels uitbeelden.

In de eerste plaats de kerstboom. Ja, wat is nu eigenlijk een 'kerstboom'? Een den? Dat klopt wel ongeveer, want wij spreken van 'denneboom'. Maar onze kerstboom is beslist geen gewone den (*Pinus*), maar een spar of fijnden (*Picea*), meestal de *Picea abies*. In sommige streken schijnt men echter ook wel de zilverden als kerstboom te gebruiken. Bij een den zitten de naalden steeds in bundels van 2-5 stuks, bij de spar en zilverden staan de naalden apart. Als men bij een spar een naald uit een tak trekt, gaat het bladkussen mee (alleen bij verse takken); de zilverden heeft geen bladkussen. Verder heeft een spar hangende kegels, terwijl de kegels van de zilverden rechtop staan.

Een mooi voorbeeld van een 'kerstboom' geeft Oostenrijk nr. 827 (type ba met een kind, dat verrukt kijkt naar een versierde kerstboom. Op Cuba nr. 381 (type zz) komt ook een kerstboom voor, omgeven door kerstklokken en Spanje geeft op nr. 808 een tak van een echte den (*Pinus*) met een kaars. Bij het uitpluizen van de juiste naam van deze den, hebben we enig houvast aan het feit, dat de naalden inderdaad in bundels van twee stuks geplaatst zijn. In verhouding tot de kaars zullen de naalden wel langer zijn dan 8 cm. Verder mogen we aannemen, dat deze den inheems is in Spanje en niet is geïmporteerd uit Japan waar de *Pinus thunbergii* of *Pinus*

Kerstmis en Postzegels

densiflora voorkomt. Dan moet het welhaast de zeeden (*P. pinaster*) of de zwarte den (*P. nigra*) zijn. Verder laat de tekenaar van deze postzegel ons in het ongewisse. Bij de zeeden worden de naalden namelijk omvat door een schede ter lengte van ongeveer 2-2.5 cm terwijl deze bij de zwarte den 1-1.5 cm lang zijn. Met de beste wil van de wereld heb ik die schede niet kunnen ontdekken. Nederland brengt op nr. 248 een gestyleerde kerstroos (*Hellevator niger*) en op een sluitzegel die voor drie cent is verkocht ten bate van de tuberculosebestrijding komt hulst (*Ilex aquifolium*) voor. Een met kerstmis geliefde bloem is de *Euphorbia pulcherrima* die in de handel meestal *Poinsettia* wordt genoemd. In het nederlands heet deze bloem officieel kerstster. Het is maar een nietig geel propje, maar de bladeren vlak onder de bloem kleuren prachtig rood. Deze plant kunt U vinden op Cuba nr. 352, omgeven door kerstklokken. Helaas is deze zegel wat zwaar gestempeld.

Enkele van de afgebeelde zegels werden welwillend voor reproductie ter beschikking gesteld door Dr. Mennega die aan het Botanisch Museum is verbonden. Wij willen deze enthousiaste verzamelaar hier gaarne danken voor zijn bereidwillige hulp bij het determineren van vele afbeeldingen.

A. A. STEINER

827

381

808

248

352

Nummering volgens
cat. Yvert & Tellier

Stranding in de Kerstnacht

Onbarmhartig braken de grauwe Noordzeegolven op het voorschip van de Marina; het was reeds lang levensgevaarlijk om het dek te betreden en de bemanning leed ellende in hetedompte logies, waar men de lucht wel kon snijden. De Marina was een goed schip, een stevig gebouwde kustvaarder, een van de vele die de Nederlandse vlag met ere voeren op hun lange tochten. Stampend en slingerend worstelde het grijs- en wit geschilderde motorschip door de met witte krullers bedekte zee. Zo nu en dan kletterde de regen met ver-vaarlijk geweld op de stormzee; daarna had de wind weer vrij spel en smeedt de hoge golftoppen ondersteboven.

Kapitein Bergsma was reeds tweemaal 24 uur niet uit de kleren geweest; zijn roodomrande ogen deden pijn van het zeewater, maar hij bleef op de brug waar de stuurhut enige beschutting gaf, al was het ook niet veel meer, nu enkele ruiten door een overkomende breker waren stukgeslagen.

Er werd niet meer gesproken; de Noordzee had de bemanning van de Marina murw geslagen. Zij leden kou en honger, eten kon niet meer gekookt worden en met scheepsbesluit alleen vul je geen zeemansmaag. Maar hun schip maakte nog steeds voortgang, al kwam het met vervaarlijke beuken in de golfdalen terecht en trilde het door de schok van elke aanstormende witte roller. Binnen

afzienbare tijd zou echter de armoede, die thans geleden werd, voorbij zijn. Nog twaalf uur varen en de haven aan de Nederlandse kust, waar de Marina moest lossen, zou zijn bereikt. De bemanning had gehoopt voor Kerstmis binnen te zijn en dit zou zeker ook gelukt zijn indien de hardnekkige en langdurige decemberstorm niet tussenbeide was gekomen. De Noordzee was wild en ieder schip dat haar thans bevoer, vocht voor zijn behoud. Ook de Marina, dat voelden allen, van kapitein tot scheepskok. Met zeven man ben je eenzaam en verlaten tegenover de losgebroken elementen der natuur. Zwijgend deden ze hun werk; sprongen direct bij toen een zware breker het voorluik had ingeslagen en zonder te spreken hielpen ze de schade zo goed mogelijk te herstellen. Maar het schip begon water te maken, het rees al zwaarmoedig tegen de golven op. Kapitein Bergsma wist, dat het nu ging om het 'zijn of niet zijn' van de Marina en haar bemanning. Grapjes werden al lang niet meer gemaakt; ook de anders steeds zo opgewekte motordrijver, die het altijd over zijn dierbare 'koffiemolen' had, zei niets meer. De Kerstavond viel in en de Marina steigerde en stampte onafgebroken voort. De kustlichten waren niet te zien, dikke regen en schuimniveaus verborgen deze bakens voor de zeeman met ondoordringbare gordijnen. Aan bakboord lagen de gevaarlijke banken van de Waddeneilanden; over stuurboord stormden de witte brekers op de Marina af. Kapitein Bergsma keek ernstig, de 'meester' had hem gerapporteerd, dat de motor kuren vertoonde. Een stranding zou niet te vermijden zijn als de motor het aflegde; de kans, dat de

Marina op de beide ankers deze storm kon afrijden in de hoge wilde zeeën die hier stonden, was uiterst gering.

Een uur nadat de motordrijver zijn jobstijding had gebracht, stopte de machine voorgoed. De schroef stond stil en de Marina was een speelbal van wind en golven. De ankerkettingen ratelden uit, stonden enige tijd strak, doch knapten af toen een donderende breker het hulpeloze schip trof. Onmiddellijk liet kapitein Bergsma draadloos-telefonisch noodseinen geven. Het Rijkskuststation Scheveningen-radio reageerde direct; de dichtstbijzijnde reddingsstations van de Kon. Noord- en Zuid-Hollandse Redding Maatschappij werden gewaarschuwd. De bemanning had ondertussen toevlucht gezocht in het stuurhuis; in het verblijf drevende stoelen reeds rond en men verwachtte te zullen kelderden. Voor wind en zee dreef de Marina naar de kust waar het te pletter zou slaan in de branding. Plotseling zagen ze de witte brandingsgolven hoog opspatten en daarachter, wazig en grauw de duinen en de vuurtoren. Nu moest het gebeuren. Een enorme grondzee rees op, viel voorover en sleurde het schip met ontstellende kracht mee. De buitenste bank was gepasseerd zonder hierop te stoten. Weer kwam een grondzee opzetten en weer een..... de Marina stootte bonkend op de grond, één keer, twee keer, drie keer. De zeeën stortten zich nu over het wrak geslagen schip, dat telkens opgenomen werd om daarna met een dreunende

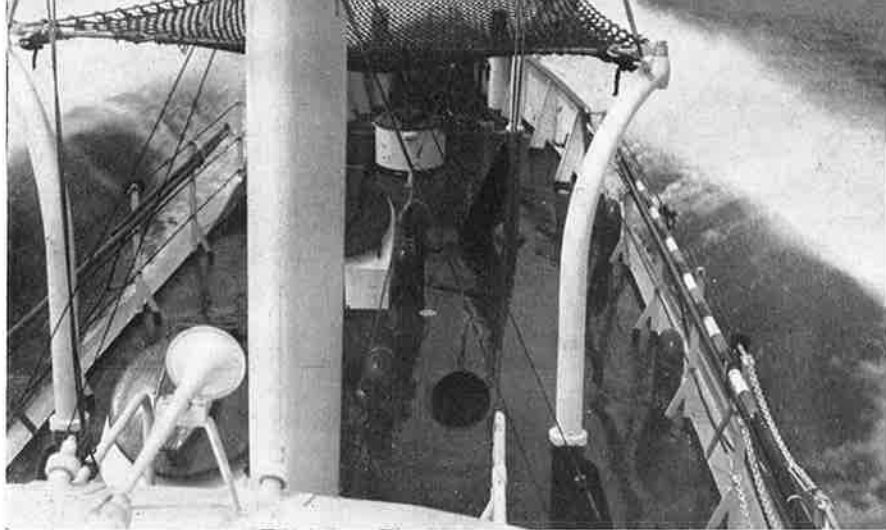
klap op de harde zandbodem te ploffen. Kapitein Bergsma wist wat hem te doen stond; vuurpijlen had hij bij de hand en in het schemerdonker van deze Kerstavond rees uit de witte schuimwoestenij een oranje-gele vuurzuil sissend omhoog.

De zeven mannen hadden de dood voor ogen. Zwigend stonden ze nauw bijeen in de stuurhut, telkens zich vastgrijpend als hun schip kreunend neerkwakte op de gronden. Minuten van grote spanning volgden.

.... Zou men aan de wal de noodsignalen hebben gezien, zodat de door Scheveningen-radio gealarmeerde reddingboot de Marina zou kunnen vinden? Een tweede vuurpijl schoot omhoog en spatte uiteen. De nacht viel snel; de branding stak wit af tegen de donker kleurende lucht. De zee was van een barbaarse schoonheid, maar de zeven mannen zagen het niet. Zij dachten aan hun gezinnen, die zij deze Kerstavond hadden hopen te zien en zij tuurden naar de duinenrand. Plotseling kroop dicht bij de vuurtoren een vuurpijl omhoog; ze waren kennelijk ontdekt. Uit de beschutting van de haven stooft een blauw en wit geschilderde reddingboot het stormgeweld tegemoet. De manschappen waren uit de veilige warmte van hun huizen gekomen, hadden oliegoed aange trokken, zwemvesten omgedaan, de motor aangezet, de trossen losgegooid en zonder aarzelen de branding tegemoet gevaren.

De uiteenspattende vuurpijlsterren boven de donkere duinenrij hadden de hoop doen herleven bij de zeven mannen aan boord van de Marina. Zij wisten, dat zij niet in de steek werden gelaten, dat er mannen bereid waren om hun leven te wagen om hen uit deze hel van felle grondzeeën te halen.

De situatie van het schip werd voortdurend ernstiger en hope lozer. Het voorschip zat er

reeds 'onder' en zij vreesden, met stuurhut en al weggeslagen te worden. Maar de reddingboot naderde, overstelt door brekers, springend als een dertel veulen in de groen-grauwe zee met haar stormende witte paarden. De redders vochten voor het leven van de zeven zeelieden daarginds in de branding.

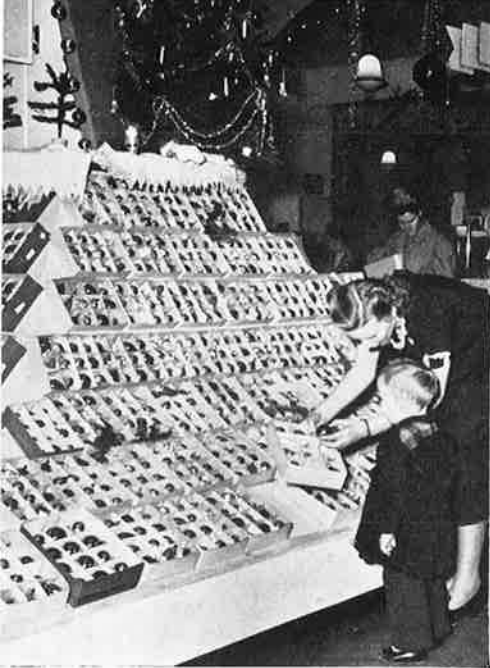
Kapitein Bergsma vertelde later, dat hij van deze onstuimige Kerstnacht nimmer het ogenblik zou vergeten, waarop hij de kleine reddingboot recht op zich af zag stevenen. De momenten, die daarop volgden, waren moordend van spanning; het langszijkomen van het reddingbrengende schip, de gevaarlijke manoeuvres, welke nodig waren alvorens de uitgeputte en verkleumde schipbreukelingen behouden aan boord waren, doch de schok bij het plotseling ontdekken van de 'life-boat' - de levensboot - zoals de Engelsen haar zo kernachtig noemen, bleef het onvergetelijkst.

In het verblijf voor geredden aan boord van de reddingboot, kregen de zeven man van de Marina droge kleren; rood baaien hemden en broeken met lange zwart wollen kousen. Zij dronken rum en voelden zich langzaam weer warm worden. Voor de witte stormzeeën keerden zij terug naar veilige haven... achter hen bleef de donderende branding, die hoog

opspatte over het wrak van hun schip. Innig dankbaar voor het behoud van hun leven, zaten zij op de banken van het lage verblijf en op het tafeltje spreidden zij nat geworden brieven en portretten uit. De schipper van de reddingboot kwam ook beneden, toen de gevaarlijke banken achter hen lagen en de boot door de geulen naar binnen voer. De geredden spraken over hun gezinnen, zij wezen portretten van vrouw en kinderen aan en in het gehele land zijn deze Kerstnacht geen dankbaarder mensen geweest dan deze zeven geredden en hun zes redders. De eersten voor het behoud van hun leven, doch de laatsten voor het feit, dat zij zeven mannen hadden gered en zeven gezinnen gespaard bleven voor een onherstelbaar verlies.

Zeker, de beloningen die de redders voor hun zeemansprestaties kregen vervulden hen met rechtmatige trots, doch het was de herinnering aan de voldoening en ontroering, die zij voelden, toen zij de dankbare schipbreukelingen van de Marina met de doorweekte foto's en brieven van hun familieleden voor zich in het gereddenverblijf zagen zitten, die zij in het diepst van hun hart bewaarden als iets dat kostbaarder en waardevoller was dan de medailles.

H. TH. DE BOOY
Dir. Kon. NZHRM

Kerstartikelen

Er zijn zo van die feestdagen, die het stadsbeeld ieder jaar weer gedurende een aantal weken een ander aanzien geven. Een daarvan is ongetwijfeld het Kerstfeest. Dan verschijnen in de etalages plotseling vele glanzende kerstartikelen, de winkelstraten worden feestelijk verlicht en op de centrale punten worden kerstbomen opgericht.

Het zijn wonderlijke dingen, die kerstartikelen. In een stoffige doos liggen ze elf maanden van het jaar ergens op zolder en er is niemand die er naar omkijkt. Maar zodra de traditionele kerstbomen op de markten en soms in de straten te koop worden aangeboden (de prijs wordt meestal per centimeter berekend) dan is het ook met de rust van de glanzende bollen, de slingers en de sterren gedaan. De run op kerstkaarsen, ijspegels, magnesiumsterretjes en hulst is weer begonnen. In vele tienduizenden kerstbomen die jaarlijks een plaats in onze huiskamers innemen branden bij elkaar miljoenen kerstkaarsen. De pro-

duktie daarvan gaat in de Nederlandse bedrijven het gehele jaar door en wordt praktisch in enkele dagen opgebruikt. Er zijn in ons land een dertigtal bedrijven, waaronder enkele grote en vele kleine tot zeer kleine, waar deze kaarsen naast liturgische kaarsen waarvan de samenstelling aan bepaalde voorschriften is gebonden, worden gemaakt. Ook het overgrote deel van de elektrische kerstboomverlichting wordt in ons land vervaardigd. Naar schatting heeft 10 tot 15% van de gezinnen elektrische kerstboomverlichting. En dan de glanzende glazen ballen, pieken, glazen slingers en figuren die we zojuist heel voorzichtig uit de stoffige doos hebben gehaald. Tsjecho-Slowakije en Duitsland en voor een klein gedeelte Japan zijn hiervan de leveranciers. Twee Nederlandse bedrijven zijn sedert tientallen jaren de producenten van zilverdraad-slingers die wel in 50 soorten, variërend van 1½ tot 7½ cm dikte worden gemaakt. De produktie hiervan begint omstreeks maart, april en van juni af draait men reeds op volle toeren om de snelle groei van de orderportefeuille te kunnen bijhouden. Dan wordt er door één bedrijf een slordige 35 km slingers per dag gemaakt. Ook in de kunststofensector werkt men de laatste tijd aan kerstartikelen zoals ijs-

pegels en kerstfiguren. Ijspegels worden gemaakt, en dat dikwijls, terwijl de mussen van de hitte van het dak vallen. Men staat er niet zo bij stil, dat een groot industrieel apparaat zich concentreert op de vervaardiging van kerstartikelen voor binnenlands gebruik en niet te vergeten ook voor export.

Produkties van een half jaar, wagonladingen kerstklommen, lopers, servetten, kandelaars, kerstartikelen van hout, aardewerk, glas en plastic worden in een klap verkocht en in deze dagen weten we dan waar al dat spul blijft. In verhouding tot Amerika of Engeland is er in Nederland voor kerstkaarten maar een matige belangstelling. Dit neemt echter niet weg, dat ons land tot de grootste kerstkaarten-leveranciers van de wereld behoort. In Amerika vinden onze duurdere soorten kerstkaarten een gretige aftrek en U behoeft zich zeker niet te verbazen indien een kerstgroet uit de U.S. al een retourtje achter de rug heeft in plaats van een 'enkelereisje'. En dan zouden we bijna een hele industrie vergeten die zich toelegt op houtsnijfiguren, keramische beeldjes en dergelijke. Het omzetcijfer van de kerstartikelen, in de ruimste zin van het woord, loopt zeker in de vele miljoenen en eerlijk gezegd, in deze dagen kunnen we dat wel merken ook.

★ ★ ★

★ ★ ★

★ ★ ★

★ ★ ★

Dingen van de dag

Nieuwe functie

Ir. L. C. Stoutjesdijk

Ir. L. C. Stoutjesdijk is reeds enige tijd geleden benoemd tot Algemeen Gedelegeerde voor instituten van de Nijverheidsorganisatie. In verband met deze nieuwe taak heeft de heer Stoutjesdijk zijn functie als directeur van het Kunststoffeninstituut TNO en het Rubberinstituut TNO met ingang van 1 november 1956 neergelegd. Op voorstel van het bestuur van het Kunststoffeninstituut is door het bestuur van de Nijverheidsorganisatie TNO Ir. Stoutjesdijk benoemd tot lid van het bestuur van het kunststoffeninstituut. Tevens blijft hij belast met de coördinatie van de commercieel-technische industriële contacten van de Nijverheidsorganisatie, zodat hij ook in dit opzicht een zeer nauw contact met de activiteiten van het Kunststoffeninstituut TNO zal behouden. Voor het uitoefenen van de leiding van het Kunststoffeninstituut, is Drs. R. Tunteler aangesteld als waarnemend directeur, daarin bijgestaan door Ir. F. W. R. Wijbrans als onderdirecteur.

Wederom feest in Waalwijk

Na een 40-jarig jubileum op 5 sept. j.l. had het Lederinstituut op 9 november wederom een feestelijke bijeenkomst wegens het 25-jarig dienstverband van de heer J. A. Mahieu.

In de met bloemen en toepasselijke attributen versierde bibliotheek kwam al het personeel van het instituut en de Middelbare Vakschool voor de Lederen Schoenindustrie (MVLIS) bijeen om de jubilaris en zijn echtgenote te huldigen. De directeur, Ir. J. Roelofs Heyrmans, roemde onze vriend Mahieu in een hartelijke toespraak om zijn trouw, toewijding en doorzettingsvermogen.

Bij het zoeken in de archieven was hem gebleken, dat aan de heer Mahieu bij het solliciteren 25 jaar geleden was medege-deeld, dat deze baan geen toekomst bood. Toch had hij de

functie aanvaard en hij was erin geslaagd om er wel een toekomst van te maken.

Tot slot bood de directeur de jubilaris de traditionele enveloppe aan namens de Nijverheidsorganisatie TNO.

Mevr. Ir. H. J. van Imbeek Ravenswaay noemde hierna vooral de prettige karaktereigenschappen van de heer Mahieu en prees zijn altijd vrolijk humeur, zelfs in de moeilijkste tijden. Namens het personeel van Instituut en MVLIS bood zij hem een prachtig polshorloge aan als herinnering aan deze dag.

De jubilaris dankte vervolgens allen en legde er de nadruk op hoe goed hem steeds het medeleven tijdens zijn ziekten had gedaan.

Met koffie, gebak en een roker-tje bleven allen daarna nog enige tijd gezellig bijeen.

Ir. van Wijk met pensioen

Het Kunststoffeninstituut TNO beleefde historische dagen. Kort geleden werd het 10-jarig bestaan gevierd en nu diende zich het feit aan, dat voor het eerst in het bestaan van het instituut een van de medewerkers werd gepensioneerd, nl. Ir. van Wijk, die sinds 1 september 1947 verbonden was aan het Kunststoffeninstituut.

Zijn veelzijdige belangstelling, speciaal die voor het normalisatiewerk, bracht hem in vele

nationale en internationale normalisatiecommissies, terwijl ook op ander terrein de naam van Ir. van Wijk een bekende klank heeft gekregen.

Radio speelgoedactie

Het langzamerhand traditioneel geworden initiatief van de personeelsleden van het Centraal Technisch Instituut TNO en de Octrooi-afdeling te Den Haag, om via de bovengenoemde actie op Sinterklaasdag iets voor het misdeelde kind te doen, is ook dit jaar een succes geworden. Aan ca. 50 kinderen van het Kinderterhuis van het Leger des Heils te Apeldoorn, konden op 5 december cadeaux en versnaperingen worden gegeven tot een waarde van bijna f 500,-. De dank van het comité gaat uit naar allen die het welslagen van dit feest mogelijk hebben gemaakt.

Kleurwedstrijd

Marliesje van Wetten is één van de 107 kleuters die de Sinterklaastekening gekleurd heeft en één van de 107 die ondertussen al 'n leuk prijsje heeft gehad met 'n persoonlijk briefje van Zwarte Piet. Sinterklaas vond het ondoenlijk om uit het grote aantal inzendingen de mooiste tekening uit te zoeken en daarom kregen alle inzenders de tweede prijs, die bestond uit 10 kleurpotloden van Faber met tekenboekje of 'n waterverfdoosje met tekenboekje of 'n verkeersalbum met plaatjes.

Pensioenfonds T.N.O.

'Van alle deelnemers van het Pensioenfonds TNO zijn thans de pensioen- en spaargegevens over dit jaar bekend en op de waardeloze afschriften der polissen bijgeschreven, voor zover deze ons werden toegezonden. De deelnemers, die eventueel nog geen kennis kregen van de mogelijkheid het in hun bezit zijnde afschrift van de HAV Bank-polis te laten bijwerken, worden hiertoe alsnog tot 31 december a.s. in de gelegenheid gesteld, na toezending van het afschrift aan het Pensioenfonds TNO, Koningskade 12, postbus 297, 's-Gravenhage.'

Fotowedstrijd 1956/1957

Nu het einde van het jaar weer nadert is het ook tijd om voor-

bereidingen te treffen voor deelname aan de traditionele fotowedstrijd. De Kerstvakantie is immers bij uitstek geschikt voor het maken van een paar prachtige vergrotingen en wij hopen dan ook op een flinke deelname. De organisatie zal dit jaar iets anders zijn dan vorige jaren. De Fotocommissie heeft n.l. een beroep gedaan op de redacteur van TNO-Contact om zich met de administratieve beslommingen te willen belasten. De heer Driessen was hiertoe gaarne bereid en heeft zitting genomen in de Foto-

commissie als secretaris. In het volgende nummer zal hij de eerste mededelingen over de komende wedstrijd doen. Men lette dus op!

DE FOTOCOMMISSIE

Sinterklaas bij KI en CL

Op zaterdag 24 november was Sinterklaas op bezoek bij de kleuters van KI en CL'ers. Een van de peuters merkte op, dat Sinterklaas een witte baard en zwarte wenkbrauwen had, waarmee we maar willen zeggen, dat kleine potjes ook grote ogen hebben.

De 'pakjesavond' op 3 december stond in het teken van een 'koldersinterklaas' die in schimmenspel werd opgetuigd en vervolgens in 'n wasteiltje ten tonele verscheen. Zoals altijd was de bisschop zeer goed geïnformeerd omtrent de (on)hebbelijkheden van diverse personen. Met kwistige hand werden surprises uitgedeeld die vaak eerst na de grootste moeite hun geheimen prijsgaven. Het komische spel 'Blauwbaard' en het optreden van 't balletgroepje v. Lohuizen', het dansen en de spelletjes, het was allemaal even gezellig, mede dank zij het eigen bandje van KI en CL.

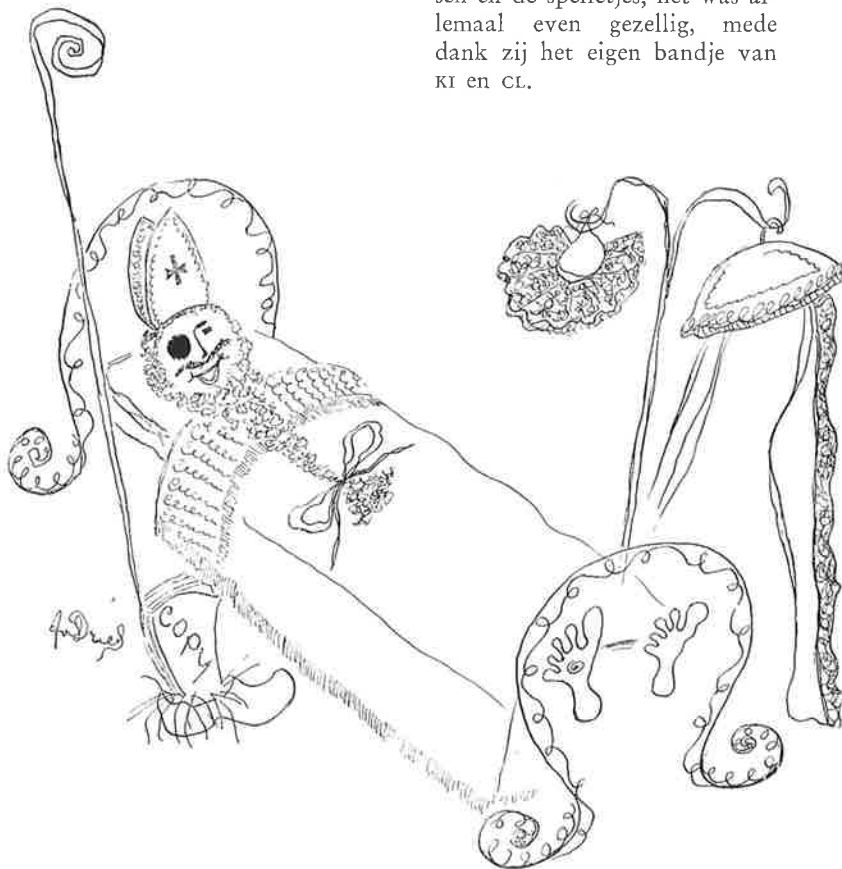

FOTO-VARIA

Kerst- en nieuwjaarskaarten
met een persoonlijk tintje

Speciaal in deze tijd van het jaar, kunnen we in de fotografie een dankbaar gebruik maken van de mogelijkheid om zelf eens Kerst- en Nieuwjaarskaarten met een persoonlijk tintje te maken. Door de keuze van het onderwerp, kunnen we iets van ons beroep of van onze hobby aanduiden of onze kinderen laten figureren. Een viegtuigmodelbouwer kan uit zijn collectie een fraaie machine kiezen en zo zijn vrienden en bekenden een voorspoedige vlucht in 1957 toewensen. Ook ander miniatuur-spielgoed is voor dit doel goed te gebruiken. We knutselen zelf een huisje, 'n paar boompjes en een kerstmannetje in elkaar en 'besneeuwen' het geheel door wat meel door een zeef te verstuiwen. IJspiegels maken we van kaarsvet en ijs van stukjes glas. Moeilijker wordt het wanneer we toe zijn aan het aanbrengen van de tekst. Er zijn meerdere methoden om zwarte of witte tekst te reproduceren op foto's. Als eerste mogelijkheid hebben we het plaatsen van de tekst op het negatief zelf. In spiegel-schrift zal men dat op de emulsiezijde moeten schrijven, want alleen bij de dunne sheetfilm kan men in gewoon schrift direct op de celluloidlaag schrijven. Als de dekking van het negatief weinig is, zal men eenvoudig door gebruik te maken van een goed dekkende verf, op de afdruk een witte tekst krijgen. Met krijgt dan witte letters op

een donkere achtergrond. Al met al zitten aan het schrijven op negatieven een paar belangrijke nadelen. In de eerste plaats is het schrijven van spiegelschrift lang niet eenvoudig. Bij het vergroten zal de kleinste oneffenheid in de tekst zeer storend werken terwijl overigens de beschreven negatieven later niet meer te gebruiken zijn. Bovendien lenen niet alle formaten zich voor dit doel. Op een kleinbeeld-negatief bv. is het ondoenlijk om daarop tekst te schrijven. Deze methode blijft dus gereserveerd voor de contactafdrukken, waarbij 6 x 6 toch wel het minimum is. Voor het aanbrengen van tekst op vergrotingen wordt vaak gebruikt gemaakt van cellofaan. Uit een vel wordt een stuk ter grootte van het negatief geknipt. Met behulp van een tekenpen en een goed dekkende verf of inkt, wordt hierop de tekst getekend. Hierbij kan men natuurlijk gebruik maken van lettervoorbeelden die men te kust en te keur in dag en weekbladen aantreft. Cellofaan is zo helder, dat het geen hinderlijke structuur zal veroorzaken. Liever moet men geen te dunne kwaliteit nemen, omdat hierin de tekenpen gemakkelijk krast. Te dikke cellofaan is ook weer niet goed in verband met schaduwwerking etc. Als men de tekst mee wil vergroten, kan men de strook in plaats van in het vergrotingsraam, tegen het negatief in het vergrotingsap-

*Vrolijk
Kerstfeest*

paraat plaatsen. Daarbij dient men er wel even op te letten hoe de letters afgedrukt worden. Op deze manier krijgt men wit schrift in het beeld of op een donkere achtergrond. Zwart schrift op een witte achtergrond is iets gecompliceerder. Van de zojuist beschreven cellofaanstrook wordt op speciaal (contrastrijk) negatiefmateriaal een negatief gemaakt. Dit negatief wordt daarna als afdrukstrook gebruikt. Het is dus een zwaar gedekt negatief met glasheldere tekst. Bij het vergroten kan men in twee fasen werken. Eerst wordt de foto afgedrukt, waarbij de plaats voor de tekst afgedekt is en daarna wordt het beeld afgedekt en wordt de tekst belicht. Het spreekt vanzelf, dat men op deze wijze ook voor andere gelegenheden prentbriefkaarten kan maken. Voor een geboortekaart bv. kan men een wieg nemen, met er omheen eventueel broertje of zusje en zo zijn er nog vele mogelijkheden voor de amateur-fotograaf.

H. VENHUIS

PUZZELHOEKJE

Puzzel nr. 3 is een groot succes geworden. We ontvingen niet minder dan 63 goede oplossingen, waarvan, na loting, de prijs in de 'directe klasse' ad. f 10,- aan J. van Weperen, Groningen kon worden toegekend. In de 'punten-klasse' zijn de trouwe inzenders en inzenders gekomen op een totaal van 110 punten, maar aangezien in deze klasse niet wordt geloot, kon ook ditmaal de prijs niet worden toegekend. In het volgende nummer zullen wij een puzzel plaatsen die sterke variatie in de punten zal brengen. Ter besparing van plaatsruimte geven wij U hieronder alleen de einduitkomst; mocht U de beredenering willen inzien, dan kunt U deze bij de redactie (Postbus 297, Den Haag) aanvragen.

Uitkomst:

20583
1534
82332
61749
102915
20583
31574322

Speurwerk maakt sterk
205831534 61749 29534

Stierlijke afwezigheid

De catalogus vermeldde 58 stieren, waarvan enkele niet waren opgekomen (?). Daarvan werden zeven 1 a geplaatst.

(De Nieuwe Veldbode
22e Jrg. Nr. 36)

TNO-puzzel nr. 4

Onderstaande woorden en kleine zinnestjes dienen in de gegeven volgorde zodanig onder elkaar te worden gezet, dat op een verticale rij het begin van een zin ontstaat en gelijktijdig op een andere verticale rij het vervolg van die zin. Daarmee is de te zoeken zin nog niet compleet. De rest kunt U vinden door in de gegeven volgorde van de woorden en zinnestjes, uit ieder woord, eventueel lidwoord, drie letters (opeenvolgend) te nemen, alleen uit het laatste woord vier letters.

Een kerstgroet
Een eenpitter
Een zwengel
Een erwtenplukker
Een plechtig koor
De tuinkers
Zes kerstfeesten
Een restzetel

Merkwaardige aardappelen

Van een bouwwerk werden 600 vloertegels ontvreemd, terwijl vier personen uit Utrecht werden aangehouden, die als aardappelrooiers een deel van de oogst hadden meegenomen. (Ingez.: Mej. W. te W. b. D.) (Wijkse Courant 20.10.56)

Verkeersmoeilijkheden

Belangrijk sneller rijden is in de steden telkens slechts voor heel korte ogenblikken mogelijk en het steeds maar weer spurten om een of twee tegenligger in te halen levert nagenoeg geen tijdswinst op. (Ja, het keren om een tegenligger te kunnen inhalen kost ook zoveel tijd!)

Alg. Dagblad 7-7-1956

Arme ier

Ier kan men goed eten!
(Gezien op uithangbord van restaurant in Vienne (Isere))

Tezamenvatten
Een oorlel
Een sportleraar
Bedienen
De agnitiedatum
Van nieuw af aan
Het kroningsjaar

Oplossingen voor deze puzzel dienen uiterlijk 5 januari in het bezit van de redactie te zijn.

Goede oplossingen worden beloond met 25 punten, terwijl in de 'directe-klasse' weer een tientje op U ligt te wachten! Tenslotte nog dit. Ons werd gevraagd of inzenders van zelf ontworpen puzzels in de puntenklasse achter raken omdat zij natuurlijk geen oplossing op hun eigen puzzel kunnen insturen. De inzender van een puzzel zal het volledige aantal te behalen punten krijgen en wel direct na plaatsing van de puzzel. Tevens zal in de 'directe-klasse' zijn naam bij de lootbriefjes worden gevoegd. Tevreden luitjes?!

Verwennerij

Bij het vliegveld Luxemburg werd weer een beroep op de rijvaardigheidskunst gedaan. Bij half zes 's morgens gierden daar de eerste wagens tussen stroballen door - de tweede klassementsproef - om daarna bij de Good Yearfabrieken in Volmarberg uitgebreid een ontbijt met gebakken eieren te nuttigen. (Zouden die eitjes in motorolie SAE 20 of 30 gebakken zijn?)
Het Vaderland

Un homme averti en vaut deux

Verder zijn uit crimineel oogpunt gevaarlijk, voornamelijk wegens hun bekendheid als vergiften:

Natriumcyanide, oxaalzuur, thalliumzouten, evt. insecticiden (voor Dr. Hueck) . . .!

uit Veiligheidsvoorschrift CL